

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 440/05

від 02.02.20 2020 р.

Ректор

Р.Ф.Гринюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради

ДонНУ імені Василя Стуса

03 квітня 2020 р. № 10

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

Вінниця – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1.1. Мета й завдання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	4
1.2. Основні етапи виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	5
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ	8
2.1. Мова та стиль кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	8
2.2. Обсяг, структура і зміст кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	9
РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ	13
3.1. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	13
3.2. Оформлення тексту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	13
3.3. Нумерація	14
3.4. Ілюстрації	14
3.5. Таблиці	15
3.6. Формули	16
3.7. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	16
3.8. Оформлення списку використаних посилань	16
3.9. Додатки	17
РОЗДІЛ 4. ПРОЦЕДУРА ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ	18
4.1. Процедура підготовки до захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	18
4.2. Порядок перевірки кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на плагіат	19
4.3. Захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	20
4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	23
ДОДАТКИ	24

ВСТУП

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є заключним етапом підготовки фахівця ступеня освіти «Бакалавр» за певною спеціальністю, освітньо-професійною програмою, а якість виконання і її захист підтверджує його кваліфікаційний рівень. Під час захисту роботи здобувач освіти підтверджує свою здатність виконувати самостійні наукові дослідження на підставі отриманих теоретичних знань, практичних умінь та навичок.

У кваліфікаційна робота мають бути викладені результати теоретичного та/або експериментального дослідження, розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми у предметній галузі, що передбачає проведення досліджень, застосування теорій, специфічних методів та характеризується невизначеністю умов і вимог. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Подані до захисту кваліфікаційні роботи мають зберігатися у репозиторії Університету.

Методичні рекомендації містять узагальнені базові вимоги до написання, оформлення, захисту та оцінювання кваліфікаційних (бакалаврських) робіт у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса (далі – Університет). Обов'язкові вимоги до змісту, структури, форми й обсягу кваліфікаційних робіт встановлюються методичними вказівками, які розробляються випусковими кафедрами університету для відповідних спеціальностей.

Факультети й випускові кафедри можуть конкретизувати положення цих методичних рекомендацій, висувати додаткові вимоги до написання і оформлення кваліфікаційних (бакалаврських) робіт, уточнювати критерії оцінювання, деталізувати порядок захисту кваліфікаційних (бакалаврських) робіт тощо.

РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета й завдання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є завершальним етапом навчання здобувача вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти і має за мету:

- розширення, закріплення й систематизацію теоретичних знань, формування навичок практичного застосування цих знань для розв'язання конкретного навчально-дослідного, технічного, виробничого, економічного або організаційно-управлінського завдання;
- розвиток навичок ведення самостійних теоретичних і експериментальних досліджень;
- набуття досвіду обробки, аналізу й систематизації результатів теоретичних, практичних та/або експериментальних досліджень, в оцінці їх практичної значущості й можливої сфери застосування;
- набуття досвіду презентації й публічного захисту результатів своєї діяльності.

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота виконується на останньому курсі навчання. Витрати часу на підготовку роботи визначаються навчальним планом відповідної освітньої програми в обсязі не менше шістьох тижнів (9 кредитів ЕКТС).

Тематика кваліфікаційних (бакалаврських) робіт визначається випусковими кафедрами, погоджується з Гарантами Освітніх програм та затверджується на засіданні випускової кафедри факультету. За актуальність, відповідність тематики кваліфікаційних (бакалаврських) робіт галузі підготовки, керівництво й організацію її виконання відповідальність несе Гарант Освітньої програми, випускова кафедра й безпосередньо керівник роботи.

Здобувачу вищої освіти надається право вибору теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи або пропозиції своєї тематики з обґрунтуванням доцільності її розробки.

За всі відомості, викладені у кваліфікаційній (бакалаврській) роботі, ухвалені рішення, а також за правильність усіх даних відповідальність несе безпосередньо здобувач вищої освіти – автор кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Здобувач вищої освіти має право на виклад матеріалу у власному розумінні. Відстоювати свої погляди здобувач повинен під час публічного захисту роботи.

У процесі підготовки кваліфікаційної (бакалаврської) роботи здобувач зобов'язаний :

- обґрунтувати актуальність, розкрити зміст та сутність обраної теми дослідження, спираючись на отримані знання з вивчених дисциплін та аналізу самостійно опрацьованих джерел;

- опрацювати спеціальну літературу, систематизувати та узагальнити зібраний матеріал;
- провести критичний аналіз різних поглядів і виробити власну позицію щодо розв'язання проблеми;
- оцінити практичний досвід, розробки, пропозиції й рекомендації з обраної теми;
- виконати поставлені експериментально-дослідницькі завдання щодо предмету дослідження;
- сформулювати та обґрунтувати висновки й рекомендації щодо сутності проблеми;
- дотримуватись вимог щодо оформлення посилань на використані джерела, а також вимог до загального оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Розв'язання визначених вище завдань дозволить здобувачу повно й послідовно розкрити зміст і досягти мети обраної теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

1.2. Основні етапи виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи складається з таких етапів:

- вибір теми дослідження, узгодження з керівником;
- пошук, відбір, аналіз і систематизація первинного матеріалу з теми дослідження з метою ознайомлення зі змістом теми і складання попереднього плану роботи, узгодження їх з керівником;
- розширений пошук інформації, вивчення теоретичних основ обраної теми, корегування, уточнення плану;
- обробка, аналіз та узагальнення зібраної інформації теоретичного й практичного характеру із застосуванням методів наукового пізнання; написання розділів і підрозділів;
- формулювання висновків і рекомендацій, підготовка додатків;
- оформлення списку використаних посилань, додатків, загальне оформлення роботи;
- перевірка кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на плагіат;
- подання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи керівнику для підготовки відгуку;
- отримання рецензії на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу;
- захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Усі етапи виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи здобувач вищої освіти виконує під безпосереднім керівництвом керівника.

Виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи відбувається в декілька етапів.

Перший (підготовчий) етап роботи над кваліфікаційною (бакалаврською) роботою починається з вибору теми, її осмислення та обґрунтування. Здобувач

може обрати тему кваліфікаційної (бакалаврської) роботи із запропонованого кафедрою переліку тем або сформулювати власну тему, узгодивши її з керівником роботи та керівником спеціальності.

Формулюючи теми кваліфікаційних (бакалаврських) робіт, необхідно використовувати лаконічні та однозначні формулювання; корелювати тему з програмними результатами навчання відповідно до освітньої програми.

Після вибору теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи необхідно конкретизувати об'єкт, предмет і мету дослідження.

Об'єктом дослідження є процес або явище, суспільні відносини, діяльність, у яких виявлена та існує проблема. Проблема – це невідповідність між фактично існуючим і бажаним станом об'єкта в реальній дійсності.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в кваліфікаційній (бакалаврській) роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт: вони співвідносяться між собою як загальне і часткове; предмет дослідження перебуває в межах об'єкта і визначає тему кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Мета дослідження відображає напрям дослідження і взаємопов'язана з темою кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Формулювати мету слід стисло з урахуванням того кінцевого результату, якого планується досягти для розв'язання конкретного практичного або теоретичного завдання (проблеми). При цьому можуть використовуватись слова «конкретизувати...», «уточнити...», «розкрити...», «розробити...», «отримати...» тощо.

Після вибору теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи здобувач вищої освіти має опрацювати її зміст і визначити коло питань, що підлягають розкриттю в темі. Варто опрацювати навчальну й наукову літературу, здійснити попередній аналіз практичного матеріалу, використовуючи різні джерела для збору інформації. Така підготовча робота допоможе здобувачеві скласти чітке уявлення про обрану тему та існуючі проблеми щодо предмета дослідження. На цьому етапі складається попередній бібліографічний перелік літератури та план кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. План повинен бути логічно побудованим та послідовним, мати концептуальну спрямованість, відображати ключові питання теми роботи. Слід пам'ятати, що кожний розділ кваліфікаційної (бакалаврської) роботи висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання. При складанні плану не рекомендується вживати питальні речення в назвах розділів і підрозділів.

Після складання плану кваліфікаційної (бакалаврської) роботи доцільно здійснити розширений пошук інформації, проаналізувати й визначити теоретичні основи обраної теми. Під час вибору літератури рекомендується зупинитися на фундаментальних джерелах обраної галузі.

Пошук матеріалу за обраною темою доцільно здійснювати в наступних джерелах: каталоги й картотеки бібліотек, прикнижні та пристатейні списки літератури, посилання в підручниках, монографіях, покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань, пошукові системи електронних

бібліотек і сайтів, де розміщені журнали, монографії тощо. Рекомендується звернути увагу на каталоги бібліотеки ДонНУ імені Василя Стуса, фахові видання Університету, наукові доробки викладачів Університету.

Наступний етап полягає в обробці, аналізі та узагальненні зібраної інформації. Насамперед необхідно систематизувати матеріал і до кожного з ключових питань кваліфікаційної (бакалаврської) роботи відібрати джерела, що найбільшою мірою відповідають йому. Опрацьовуючи літературу, потрібно виділяти тільки те, що має відношення до теми дослідження й допоможе її розкрити. Чим ширше й різноманітніше коло джерел, якими здобувач користувався, тим вищою буде теоретична й практична цінність його дослідження. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до назв розділів і підрозділів.

Написання розділу (підрозділу) кваліфікаційної (бакалаврської) роботи не слід починати відповіддю на другорядні питання, тобто такі, що не мають безпосереднього відношення до досліджуваної проблеми і сформульованої ідеї (тези).

Викладаючи матеріал, слід пам'ятати, що приводячи в «лапках» цитату з дисертацій, авторефератів, монографій, журнальних статей та інших матеріалів необхідно вказати посилання на джерело. Матеріали цих джерел здобувачі можуть використовувати у своїй роботі тільки після осмислення, критичного аналізу та оцінки або як аргументи власної позиції.

Під час написання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи важливо не обмежуватися загальними фразами. Кожне висунуте положення необхідно всебічно обґрунтувати, користуючись при цьому основними методами наукового пізнання. Теоретичні положення бажано підкріплювати статистичними даними, конкретними прикладами з реальної дійсності, розрахунками тощо, показати, як предмет дослідження розвивався історично і які тенденції його розвитку в перспективі. Статистичні результати, матеріали практики, експериментальні дані, як правило, потрібно брати з першоджерел. Використання практичного матеріалу є обов'язковим (якщо інше не обумовлено особливостями теми або об'єкта (предмета) дослідження).

Після завершення основної частини на завершальному етапі здобувач вищої освіти переходить до написання висновків до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, оформлення списку використаних посилань та додатків. Оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є важливим елементом її виконання і одним із чинників, який враховується під час її оцінювання.

Останнім етапом є захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, який відбувається відповідно до вимог, передбачених цими методичними рекомендаціями та може бути конкретизований у методичних рекомендаціях до виконання та захисту кваліфікаційних робіт факультетів/кафедр.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

2.1. Мова та стиль кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота виконується державною мовою за винятком списку використаних посилань, опис яких здійснюється мовою видання. Мова підготовки кваліфікаційних (бакалаврських) робіт іноземних здобувачів вищої освіти визначається згідно з чинним законодавством.

Доцільно дотримуватись певних порад щодо мови та стилю написання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

По-перше, це формально-логічний спосіб викладення матеріалу, який складається, головним чином, з міркувань, метою яких є доказ істини або тих чи інших положень, що виявлені як наслідок дослідження фактів дійсності.

По-друге, це стиль писемної наукової мови, яким є безособовий монолог. Він передбачає виклад матеріалу від третьої особи, щоб зосередити увагу на змісті, а не на суб'єкті (наприклад, «Автор вважає...»). Також доцільним є використання неозначено-особових речень (наприклад, «Спочатку визначають основні фактори, що впливають на це явище»). Недопустимо вести виклад від першої особи: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається», «На мою думку». Варто уникати словосполучень «На нашу думку», «Ми вважаємо» тощо.

По-третє, це культура наукової мови, яка визначається точністю, якістю і стислістю, за рахунок чого текст набуває змістової завершеності й цілісності.

Точність є умовою, що забезпечує наукову й практичну цінність тексту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Автор повинен виважено ставитись до використання тих чи інших слів, понять, термінів, оскільки неправильно вибране слово може суттєво змістити зміст тексту або створити умови неоднозначного його тлумачення. У кваліфікаційних (бакалаврських) роботах необхідно прагнути дотримуватися прийнятої у відповідній галузі наук термінології, позначень, загальноприйнятих умовних скорочень і символів.

Якість викладу – це вміння писати доступно й зрозуміло. Часто порушення якості викладу пов'язане з тим, що автор намагається надати роботі видимої науковості. Це призводить до того, що відомим предметам, явищам, поняттям дають ускладнені назви, використовують без потреби іноземні слова, паралельно або неправильно вживають іноземну лексику тощо.

Стислість досягається шляхом точного, лаконічного викладу, використання професійної термінології. Кожне слово і словосполучення повинні коротко і влучно передавати думку. Не варто перевантажувати текст складними граматичними конструкціями, слід уникати тавтології (повторення однакових або схожих за змістом слів), використання штампів.

При написанні кваліфікаційної (бакалаврської) роботи важливо об'єднати накопичену інформацію у взаємопов'язаний текст. Для цього можна

використовувати різні мовні кліше як засоби зв'язку між реченнями й абзацами («таким чином ...», «наведені дані свідчать ...», «з викладеного випливає висновок...», «на основі викладеного можна сформулювати висновок...», «отже...», «відповідно до...», «на підставі викладеного доходимо висновку...»). Якщо в тексті згадуються науковці, дослідники, практики, інші особи, то ініціали ставляться перед прізвищем (О.А. Грішнова, а не Грішнова О.А., як це прийнято у списках літератури).

2.2. Обсяг, структура і зміст кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Обсяг основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи становить 2-2,5 друкованих аркушів (44-55 сторінок). Правила оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи наведено в розділі 3.

Для робіт у галузі природничих і математичних наук обсяг основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи становить 1,0-1,5 друкованих аркушів (22-33 сторінки).

Незалежно від обраної теми, структура кваліфікаційної (бакалаврської) роботи має включати:

- ☐ титульний аркуш;
- ☐ анотації (українською та англійською мовами);
- ☐ зміст;
- ☐ перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за потреби);
- ☐ вступ;
- ☐ основна частина;
- ☐ висновки;
- ☐ список використаних посилань;
- ☐ додатки (за потреби);
- ☐ декларація.

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота починається з **титульного аркуша**. На ньому вказуються назви міністерства, університету; прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти, особистий підпис; тема роботи; вид кваліфікаційної роботи; відомості про допуск до захисту, ініціали, вчене звання та посада керівника; залишається місце для оцінювання роботи; підпис голови екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії; рік і місто виконання кваліфікаційної роботи (*Додаток А*).

Анотації (українською та англійською мовами) повинні містити обсяг до 600 знаків. Вказується: прізвище та ініціали здобувача освіти, тема кваліфікаційної роботи, спеціальність (шифр і назва), назва спеціалізації (за потреби), освітня програма, установа, де відбуватиметься захист, місто, рік; основний зміст та результати дослідження; ключові слова у називному відмінку (5-7 слів). Анотації розміщуються на одному аркуші (*Додаток Б*).

Зміст подається на початку кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів, вступу, висновків, списку використаних посилань, додатків тощо (*Додаток В*). Назви структурних елементів повинні точно відповідати їх назвам у тексті роботи.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у кваліфікаційній роботі окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо за умови, якщо повторюються не менше трьох разів.

Вступ містить такі структурні елементи:

Актуальність теми дослідження. Автор кваліфікаційної (бакалаврської) роботи повинен стисло і змістовно обґрунтувати актуальність теми дослідження; визначити коло проблем, які недостатньо вивчені або залишилися поза увагою дослідників (саме вони мають відображатися в кваліфікаційній роботі).

Мета – відображає напрям дослідження і взаємопов'язана з назвою теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Завдання дослідження визначаються на основі поставленої мети і за змістом повинні узгоджуватися із назвами розділів і змістовою частиною кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, для чого рекомендується використовувати такі визначення, як *виявити...*, *узагальнити...*, *встановити...*, *розробити...*, *дослідити...*, *проаналізувати...* тощо.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, суспільні відносини, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення.

Предмет дослідження – уточнює частину або певну властивість об'єкта і визначає тему кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Теоретичне та/або практичне значення одержаних результатів – подається інформація про те, як знання та розробки, отримані здобувачем у ході виконання бакалаврської роботи, можуть бути використані у практичній чи науковій діяльності.

Апробація результатів дослідження – наводяться дані щодо участі автора в наукових конференціях, на яких було обговорено результати дослідження, із зазначенням назви доповіді, місця та часу проведення конференцій та подається бібліографічний опис тез та статей, які було підготовлено, з повною інформацією про їх видання тощо; за наявності зазначається участь здобувача вищої освіти в науковій роботі (конкурси наукових робіт), участь у наукових конференціях, науковому гуртку та виконання науково-дослідних робіт за тематикою кафедри.

Структура кваліфікаційної (бакалаврської) роботи – передбачає перерахування її структурних елементів з обґрунтуванням послідовності їх розташування, із зазначенням кількості використаних посилань та додатків (наприклад, рисунків, таблиць).

Основна частина кваліфікаційної (бакалаврської) роботи може складатися з двох-трьох розділів. Розділи можуть поділятися на підрозділи. Усі

розділи роботи та їх структурні частини повинні розміщуватись послідовно, мати взаємозв'язок.

Перший розділ переважно має теоретичний характер. У ньому може наводитись аналіз категорій і понять, історичний розвиток досліджуваної теми; розкриватись сутність проблеми; аналізуватись різні наукові точки зору, пропонувані підходи до її розв'язання, власні результати їх критичного аналізу; обґрунтовуватись використання певних методів наукового пізнання, спеціальних методів дослідження. Виклад сучасного стану проблеми варто ілюструвати практичним матеріалом, оформленим у вигляді цифр, таблиць, діаграм, графіків з обов'язковими посиланнями на джерела даних. Бажано, щоб зміст першого розділу забезпечив теоретичну основу для написання наступних розділів роботи.

Другий розділ зазвичай є аналітичним. У ньому проводиться системний аналіз досліджуваної проблеми з використанням обраних методів дослідження. При цьому потрібно не обмежуватись констатацією, а виявляти тенденції розвитку, розкривати недоліки й виявляти причини, що їх зумовили, визначити шляхи їх можливого усунення. У цьому розділі рекомендується провести самостійний аналіз зібраного матеріалу (у тому числі фактичного і статистичного), провести розрахунки, навести опис дослідів тощо. Результати аналізу і проведених розрахунків оформляються у вигляді таблиць з поясненнями, рисунків, у вигляді графіків, діаграм, схем тощо. Зміст другого розділу є основою для розробки рекомендацій та пропозицій і написання третього розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Третій розділ є логічним завершенням перших двох. Він присвячений узагальненню проблем, виявлених під час дослідження теми, розробці та формулюванню шляхів їх розв'язання у формі конкретних пропозицій, рекомендацій, заходів.

Якщо кваліфікаційна (бакалаврська) робота складається з двох розділів, то їх обсяг повинен бути збалансованим, допустиме коливання в межах 5-10 сторінок.

Інші структура і зміст основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи можуть визначатись методичними рекомендаціями факультету/кафедри.

Висновки є логічним завершенням кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Головна їх мета – підбити підсумки проведеної роботи, сформулювати результати дослідження. Вони подаються у вигляді окремих лаконічних положень, які можуть містити визначення, класифікації, узагальнення, виявлені проблеми та шляхи їх розв'язання. У висновках також можуть обґрунтовуватись достовірність отриманих результатів, наводитись рекомендації щодо їх використання. За структурою висновки мають відповідати завданням, визначеним у вступі.

Для опису результатів кваліфікаційної (бакалаврської) роботи можна рекомендувати використовувати такі вирази: «систематизовано...», «виявлено особливості...», «надано класифікацію...», «підготовлено...», «уточнено...», «встановлено...» тощо.

Пропонований обсяг висновків – не більше 2 сторінок.

Для робіт природничого циклу рекомендоване число висновків 4-5, викладених не більше ніж на одній сторінці.

Список джерел посилання містить перелік джерел (монографій, наукових статей, законодавчих і нормативних актів, матеріалів періодичної преси, офіційних сайтів та ін.), що використовувалися при написанні кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Рекомендована кількість найменувань у списку повинна бути не меншою 40 (для робіт у галузі природничих та математичних наук – не менше 20), з яких від 30 до 50% – за останні 5 років (якщо інше не обумовлено специфікою теми). Кількість джерел може бути зменшено у випадку робіт з прикладними розробками, соціологічними дослідженнями та експериментальних робіт.

Додатки включають матеріал, необхідний для конкретизації теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Це можуть бути додаткові ілюстрації й таблиці, що через великий обсяг, специфіку викладу чи форму відображення не можуть бути внесені до основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Наприклад, таблиця, що має розмір формату А4 і більше. У додатки можна включати також таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми, графіки, які відображають певні результати кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, протоколи й акти випробувань, впровадження (використання), розрахунок економічного ефекту.

Декларація щодо унікальності текстів роботи та невикористання матеріалів інших авторів без посилань заповнюється автором власноручно.

РОЗДІЛ 3

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота оформляються відповідно до вимог державного стандарту України (ДСТУ 3008-2015 та ДСТУ 4163-2003). Текст роботи набирається на комп'ютері з дотриманням таких вимог: шрифт Times New Roman, 14, інтервал 1,5, формат А4, береги: лівий – 30 мм, верхній і нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

Робота друкується на аркушах паперу формату А4 (210x297) з однієї сторони. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота повинна бути зброшурована.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ», «ДОДАТКИ», а також розділи основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи починаються з нової сторінки, повинні мати заголовки.

Назву кожного структурного елементу необхідно писати великими буквами з вирівнюванням по центру. Заголовки не підкреслюються. Використання знаку переносу в заголовках не допускається. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Підрозділи основної частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи з нової сторінки не починаються й послідовно викладаються в межах розділів. Не допускається розміщувати заголовок підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після нього розташований тільки один рядок тексту.

Між заголовком і текстом повинен бути один вільний рядок.

До основного обсягу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи не входять додатки, список використаних посилань, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів кваліфікаційної (бакалаврської) роботи підлягають суцільній нумерації.

3.2. Оформлення тексту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Наведення статистичних даних, відомостей практики, точок зору різних авторів має здійснюватися з посиланням на джерела. У роботі можуть надаватися й повинні пояснюватися формули, за допомогою яких здійснюються розрахунки. Текст роботи повинен бути розбитий на абзаци. Абзацний відступ 1пт. З метою більшої наочності цифровий матеріал можна подавати у вигляді графіків, схем і діаграм, що оформляються як рисунки.

Ілюстрації (схеми, графіки) й таблиці розмішують після першого згадування про них у тексті так, щоб їх можна було читати без повороту тексту чи з поворотом за стрілкою годинника.

3.3. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок кваліфікаційної (бакалаврської) роботи повинна бути наскрізною і починатися з титульного аркуша, проте на ньому номер сторінки не ставиться. Номери сторінок у кваліфікаційній (бакалаврській) роботі проставляються у верхньому колонтитулі праворуч без крапки.

Такі структурні частини кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ», не мають порядкового номера, тобто неправильно зазначати: «1. ВСТУП» або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Розділи основної частини повинні мати порядкову нумерацію в межах усієї роботи. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер ставиться перед заголовком і відокремлюється від нього пробілом. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу).

3.4. Ілюстрації

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Ілюстрації позначаються словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Усі графічні матеріали кваліфікаційної (бакалаврської) роботи (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, креслення тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок» та виконані у чорно-білих відтінках забарвлення. На всі ілюстрації повинні бути посилання в роботі. Позичена з певних джерел ілюстрація має забезпечувати посилання на джерела.

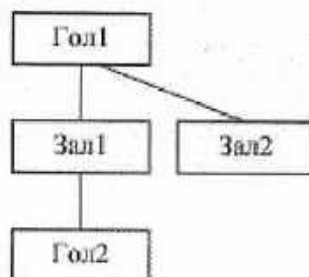

Рисунок 3.4 – Мережна модель бази даних з різномітними файлами

Рисунок 3.1 - Приклад оформлення рисунка

Порядковий номер ілюстрації вказується без знака № арабськими цифрами. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою, після номера ілюстрації не ставиться крапка. Наприклад: Рисунок 1.2 – (другий рисунок першого розділу).

Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка. Назви ілюстрацій, що містять текст із максимально стислою характеристикою зображеного, розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Приклад оформлення ілюстрації наводиться на рис. 3.1.

3.5. Таблиці

Цифровий матеріал, у т.ч. той, що характеризує один чи кілька показників, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати номер і назву, яку розміщують над таблицею. Назва таблиці повинна бути стислою і відбивати її зміст. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу.

Назву таблиці друкують з великої літери й розміщують над таблицею з абзацного відступу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі кваліфікаційної (бакалаврської) роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. У таблиці необхідно подавати відомості щодо одиниці виміру показників. Якщо всі показники мають однакову розмірність, то вона виноситься в заголовок і зазначається через кому після назви таблиці, наприклад: Таблиця 2.1 – Аналіз індексу інфляції, %. У випадку різної розмірності показників одиниці виміру вказуються в заголовках, підзаголовках граф, у бокових рядках у скороченому вигляді відповідно до чинних стандартів. Приклад оформлення таблиці наводиться нижче.

Таблиця 2.2 – Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за регіонами у 2016 році

Регіон	Усього, млн.грн.	У тому числі			
		підприємства		фізичні особи-підприємці	
		млн.грн.	у відсотках до загальної кількості	млн.грн.	у відсотках до загальної кількості
1	2	3	4	5	6
Україна	6877077,3	6387872,7	100,0	489204,6	100,0
Вінницька	139582,3	119265,4	1,9	20316,9	4,1
Волинська	116585,4	104722,7	1,6	11862,7	2,4

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6
Київська	415406,3	388390,8	6,1	27015,5	5,5
Донецька	356039,5	341559,4	5,3	14480,1	3,0
Житомирська	87548,1	73595,1	1,2	13953,0	2,9

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті. При посиланні на таблицю наводиться слово «табл.» або «таблиця» та її номер, наприклад: «відповідно до таблиці 2.1», «... див. табл. 3.2». У тексті до таблиць обов'язково повинні бути наведені коментарі, що їх пояснюють.

3.6. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Порядкові номери позначають арабськими цифрами (за винятком формул, наведених у додатках) у круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Наприклад: (2.4) (четверта формула другого розділу).

Формули записуються за допомогою редактора формул.

Пояснення значень символів та числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка з вказівкою одиниці виміру. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Формули та рівняння подають посередині сторінки симетрично до тексту окремим рядком безпосередньо після тексту, у якому їх згадано. Найвище та найнижче розташування запису формул(и) та/чи рівняння(-нь) має бути на відстані не менше ніж один рядок від попереднього й наступного тексту.

Наприклад:

Відомо, що

$$Z = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{\sigma_1^2 + \sigma_2^2}} \quad (3.1)$$

де M_1, M_2 - математичне очікування;

σ_1, σ_2 - середні квадратичні відхили [23].

3.7. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Посилання в тексті кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на джерела слід зазначати двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]», [5, с.2–8].

3.8. Оформлення списку використаних посилань

Список використаних посилань – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел (посилань) і розміщується після висновків.

Посилання можна розміщувати одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Посилання іноземною мовою (англійською, французькою тощо) варто наводити після джерел українською та російською мовами, дотримуючись наскрізної нумерації (у разі використання алфавітного порядку).

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно наводити відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи з обов'язковим зазначенням назв праць.

Приклади оформлення бібліографічного опису наводяться в *Додатку Г*.

3.9. Додатки

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на наступних сторінках після списку використаних посилань у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок роботи.

Кожний додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК» і відповідну велику літеру української абетки, крім літер Г, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ї, яка позначає додаток. Текст кожного додатка починають з наступної сторінки. Якщо в роботі є лише один додаток, то він позначається як «ДОДАТОК А».

Приклад:

ДОДАТОК А

Назва додатка

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; Рисунок Б.3 – третій рисунок додатка Б; формула (В.1) – перша формула додатка В.

РОЗДІЛ 4

ПРОЦЕДУРА ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

4.1. Процедура підготовки до захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Процедурі захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи передуює попередній захист. Метою передзахисту є перевірка ступеня готовності здобувачів вищої освіти до захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, оцінка якості підготовки випускної роботи та визначення недоліків, що можуть бути усунені до захисту на засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії.

Попередній захист проводиться на початку останнього тижня виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Графік попереднього захисту затверджується випусковою кафедрою та доводиться до відома здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за 10 днів до дати передзахисту.

Ступінь готовності кваліфікаційної (бакалаврської) роботи до попереднього захисту – 99 %, допускаються тільки незначні недопрацювання в оформленні роботи, підготовці доповіді та демонстраційного матеріалу.

Попередній захист кваліфікаційних (бакалаврських) робіт проводиться на засіданні випускової кафедри або комісії викладачів спільно зі здобувачами. Під час передзахисту:

- 1) перевіряється підготовлена кваліфікаційна (бакалаврська) робота (ступінь завершення, якість оформлення, зміст тощо);

- 2) заслуховується доповідь здобувача вищої освіти та оцінюється демонстраційний матеріал;

- 3) здобувачу вищої освіти ставляться питання щодо змісту роботи та доповіді.

Після доопрацювання (за потреби) здобувач вищої освіти надсилає роботу керівникові для остаточної перевірки роботи на плагіат.

Не пізніше 7 днів до початку атестації проводиться засідання кафедри щодо допуску випускників бакалаврату до захисту. Відсутність перевірки на плагіат є підставою для недопуску здобувача вищої освіти до складання атестації та захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Завідувач випускової кафедри, на підставі представлених матеріалів, вирішує питання про допуск здобувача вищої освіти до захисту, про що свідчить відповідний підпис на титульному аркуші кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. У разі негативного рішення це питання розглядається на засіданні кафедри з участю керівника кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Витяг з протоколу засідання випускової кафедри додається до проєкту наказу про відрахування здобувача вищої освіти.

Випускна кваліфікаційна (бакалаврська) робота (з відгуком керівника (Додаток Д) та рецензією, в якій зазначена рекомендована оцінка, (Додаток Е) щонайменше за 3 дні до захисту подається на випускову кафедру.

4.2. Порядок з перевірки кваліфікаційних (бакалаврських) робіт на плагіат

Здобувач вищої освіти має право на попередню анонімну перевірку своєї кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, але з дотриманням вимог щодо оформлення електронної версії роботи, термінів і процедури.

До початку захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії здобувач вищої освіти зобов'язаний:

1. Забезпечити наявність у роботі заповненого бланка декларації щодо унікальності тексту роботи та невикористання матеріалів інших авторів без посилань (Додаток Ж). Оригінал декларації є останньою сторінкою роботи.

2. Надати керівнику роботу для перевірки на плагіат з дотриманням таких вимог:

- рукопис роботи подається у вигляді єдиного цілісного документа (з усіма додатками, окрім копій публікацій і результатів впровадження) з дотриманням вимог цих методичних рекомендацій;
- електронний формат рукопису роботи – Adobe Acrobat: pdf;
- назва файлу рукопису кваліфікаційної (бакалаврської) роботи повинна відповідати формату: «Шифр спеціальності-Прізвище_Ім'я_По батькові-рік захисту» (приклад: *102-Петренко_Наталія_Вікторівна-2020*).
- варіант кваліфікаційної (бакалаврської) роботи для друку і за необхідності звіт з плагіату формується сервісом перевірки на плагіат і надсилається керівникові у форматі pdf.

До початку захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи КЕРІВНИК зобов'язаний:

1. Отримати від здобувача рукопис кваліфікаційної (бакалаврської) роботи для перевірки на плагіат.

2. Перевірити відповідність рукопису кваліфікаційної (бакалаврської) роботи цим методичним рекомендаціям.

3. Фактом надсилання файлу з текстом кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на скриньку сервісу з перевірки на плагіат unplag@donpu.edu.ua керівник підтверджує відповідність роботи вимогам методичних рекомендацій.

4. Проаналізувати отриманий звіт з перевірки на плагіат (за наявності).

5. Надіслати здобувачу вищої освіти електронний варіант кваліфікаційної (бакалаврської) роботи для роздруківки в форматі pdf (надсилається сервісом перевірки на плагіат).

6. Відобразити у відгуку керівника на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу інформацію про наявність плагіату та рекомендувати роботу (без зазначення

оцінки) до захисту на засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії згідно з додатком Д.

Обов'язково у відгуку керівник має відобразити:

- оцінку якості виконання кожного розділу та кваліфікаційної (бакалаврської) роботи в цілому;
- характеристику роботи здобувача та результатів кваліфікаційної (бакалаврської) роботи;
- відомості про наявність/ відсутність плагіату;
- висновок щодо можливості допуску кваліфікаційної (бакалаврської) роботи до захисту.

Обов'язково наприкінці відгуку повинно бути зазначено:

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота Іваненка Івана Івановича «Тема кваліфікаційної (бакалаврської) роботи» відповідає/не відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних (бакалаврських) робіт, і може бути рекомендована/не рекомендована до захисту.

4.3. Захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії та має характер наукової дискусії.

Здобувач вищої освіти представляє комісії такі матеріали:

- переплетену кваліфікаційну (бакалаврську) роботу;
- рецензію (внутрішню або зовнішню) на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу;
- довідку про впровадження отриманих результатів (за наявності);
- відгук керівника кваліфікаційної (бакалаврської) роботи;
- демонстраційні матеріали.

Засідання екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії починається з того, що головуєчий повідомляє про захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, указуючи її назву, прізвище, ім'я і по батькові її автора, а також доповідає про наявність необхідних у справі документів.

Потім слово для повідомлення основних результатів наукового дослідження надається самому здобувачеві.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

- 1) вступ (обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методи дослідження, новизна дослідження);
- 2) інформація про виконану роботу (послідовно за завданнями дослідження, що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);
- 3) висновки та пропозиції, зроблені у результаті дослідження.

Якщо кваліфікаційна (бакалаврська) робота виконана в науковому колективі й доповідаються результати спільних досліджень, необхідно відобразити особистий внесок здобувача.

Для наочності доповідь, за потреби та виходячи з технічних можливостей факультетів, супроводжується демонстраційним матеріалом (презентацією, роздатковим матеріалом тощо). Він має бути ретельно підготовлений, за змістом відповідати доповіді, містити матеріали високої графічної якості, за кількістю презентаційних об'єктів (слайдів) відповідати регламенту доповіді.

Доповідь повинна повністю відображати структуру й зміст кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Формулювання висновків у заключній частині доповіді обов'язкові.

Тривалість доповіді має становити не більше 10 хвилин.

Під час підготовки доповіді слід враховувати, що одна сторінка комп'ютерного тексту, надрукованого через 1,5 інтервали, відповідає 1,5-2 хвилинам виступу залежно від темпу промови (він не має бути занадто швидким). При цьому необхідно залишити резерв часу на пояснення демонстраційного матеріалу.

Доповідь, що перевищує встановлений час, може бути зупинена головою екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії.

Після закінчення доповіді розпочинається наукова дискусія, у якій мають право брати участь усі присутні на захисті. Члени екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії, особи, запрошені на захист, в усній формі можуть ставити будь-які питання з проблем, порушених у роботі, методів дослідження, уточнювати результати експериментальної частини тощо.

Далі головуючий надає слово керівникові. У своєму виступі керівник надає стислий аналіз рівня виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи, а також зауваження й рекомендації для вдосконалення дослідження. Якщо на засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії керівник відсутній, то головуючий зачитує сам відгук на виконану роботу.

Після цього оголошуються висновок рецензента кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Оцінювання роботи здійснюється за прийнятою в Університеті схемою оцінювання результатів. Комісія здійснює оцінювання з урахуванням ступеня розкриття теми й виконання завдань дослідження, кількості і якості використаних джерел, досягнутих результатів, грамотності та стилю викладу, якості оформлення роботи, доповіді здобувача, відповідей на питання та критичні зауваження. При оцінці кваліфікаційної (бакалаврської) роботи враховується відгук керівника та рецензія на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу.

Критерії оцінювання

- оцінка «відмінно» (90 – 100 балів) ставиться здобувачеві, якщо кваліфікаційна (бакалаврська) робота повністю відповідає вимогам методичних рекомендацій, виконана на високому теоретичному та практичному рівнях, має ознаки самостійного дослідження, апробацію дослідження, на захисті здобувач

демонструє розуміння наукової проблеми відповідно до теми дослідження, вільно володіє теоретичним і фактичним матеріалом з досліджуваної проблеми, впевнено відповідає на поставлені питання;

- оцінка «добре» (75 – 89 балів) ставиться, якщо кваліфікаційна (бакалаврська) робота повністю відповідає вимогам, але здобувач не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; у процесі відповідей на окремі питання було допущено незначні помилки, в цілому здобувач продемонстрував достатнє розуміння проблем кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та володіння її матеріалами;

- оцінка «задовільно» (60 – 74 бали) ставиться за наявності таких ознак: у роботі допущено порушення принципів логічного й послідовного викладу матеріалу, наявні окремі помилки й неточності, не сформульовані або не обґрунтовані пропозиції і рекомендації з теми дослідження, допущені помилки в оформленні роботи, численні граматичні та стилістичні помилки; під час захисту здобувач не завжди правильно відповідає на питання або не може наводити аргументи;

- оцінка «незадовільно» (менш ніж 60 балів) ставиться, коли робота виконана не самостійно (зокрема, переважає механічне переписування джерел), не враховано останні наукові доробки та тенденції, містить істотні помилки, має посилання тільки на застарілі джерела тощо, не відповідає більшій частині вимог, зміст теми не розкрито, наявний плагіат, у процесі захисту здобувач не продемонстрував знання основних положень роботи.

Таблиця 4.1 – Схема оцінювання результатів захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
0-59	FX	незадовільно

Кращі кваліфікаційні (бакалаврські) роботи можуть бути рекомендовані для участі в конкурсах, для доповідей результатів досліджень на студентських наукових конференціях, опублікування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання: ДСТУ 3008-2015 введ. 01.07.2017. К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.

2. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015 введ. 01.07.2016. К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

3. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. ДСТУ 4163-2003; чинний від 01.09.2003. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0055609-03>

4. Методичні рекомендації щодо написання та оформлення магістерських робіт. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 40 с.

5. Павлюченко Ю. М., Анісімова О. М., Войт Л. Л., Ткаченко В. С., Юрчишна Л. В. Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту курсової роботи. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. 28 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок титульного листа кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

СЕРГІЄНКО ЮЛІЯ ЄВГЕНІВНАвласноручний
підпис
здобувача

Допускається до захисту:

завідувач кафедри,

д-р хім. наук, професор

_____ Л. М. Петренко

«___» _____ 20__ р.

**ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАКЦІЇ ФЕНТОНА
В ПРИСУТНОСТІ РЕЧОВИН ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

Спеціальність 102 Хімія

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник:

Танасієнко А. А., професор кафедри

_____,

(підпис кафедри)

д-р хім. наук, професор

Оцінка: ___/___/___

(балл за екзаменом ЄКТС/за національного школою)

Голова ЕК: _____

(підпис)

Вінниця - 2020

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення анотації до кваліфікаційної роботи

АНОТАЦІЯ

Сергієнко Ю. С. Ефективність реакції фентона в присутності речовин природного походження. Спеціальність 102 «Хімія», спеціалізація «Біохімія». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2018.

У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі досліджено Показано
Встановлено

Ключові слова: ... , ... , ... , ... , ... , ... ,

50 с., 8 табл., 5 рис., 2 дод., 65 джерел.

Табл. 3. Рис. 2. Бібліограф.: 106 найм.

ABSTRACT

Serhiienko Yu. Oxidative destruction of methyl violet dye. Specialty 102 “Chemistry”, specialization “Biochemistry”. Vasyl’ Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2018.

.....

Keywords: ... , ... , ... , ... , ... , ... ,

ДОДАТОК В

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи на тему:
«Управлінське документознавство: історія та сучасний стан в Україні»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ВИНИКНЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА	5
1.1 Поняття про документ. Матеріали для виготовлення документів	5
1.2 Виникнення справочинства	10
1.3 Радянське документознавство та діловодство в Україні	15
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ЯК НАПРЯМ У СТРУКТУРІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА	23
2.1 Об'єкт, основні поняття, методи управлінського документознавства	23
2.2 Нормативно-правова база управлінського документознавства	30
2.3 Вимоги до управлінського документування	35
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНЕ УПРАВЛІНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ.....	35
3.1. Підготовка до складання управлінських документів.....	35
3.2. Складання та оформлення службових документів.....	40
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	47
ДОДАТКИ.....	50

ДОДАТОК Г

Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних посилань

КНИГИ*Однотомні видання***Один автор**

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті – 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Два і більше авторів

Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.

Без автора**Збірники**

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей

Физика импульсных разрядов в конденсированных средах. Материалы XVI Международной научной конференции (19-22 авг. 2013, г. Николаев). Николаев, 2013. 253 с.

Багатотомні видання

Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.

ІНШІ ВИДАННЯ**Каталоги**

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.

Препринти

Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006, 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Авторські свідоцтва

А.с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (СССР). № 3360585/2508 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Патенти

Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Автореферати дисертацій

Старовойт С.В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918 – 1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Стандарти

ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 1995. 47 с.

Рецензія

Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. *Вісн. Кн. палати*. 2001. № 12. С. 14-15.

Рец. на кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XX ст.): монографія: у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с. ; т. 2. 400 с.

ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Стаття із журналу, збірника, розділ книги

Незалежно від кількості авторів у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)

Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісн. НАН України*. 2012. № 6. С. 62-67.

Назарчук З.Т. Дифракция Е-поляризованных электромагнитных волн на цилиндрическом экране с сечением в виде ломаной кривой. *Волны и дифракция*. Тбилиси, 1985. Кн. 1. С. 507-511.

Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення, і експлуатації машинобуд. конструкцій*: Праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11-13 лист. 2010). Львів, 2010. С. 9-10.

Незалежно від кількості авторів у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)

за умови, що в основному тексті на цій сторінці написано: "У статті Я.С. Япківа, А.І. Радченко "Про ефективність видання наукових журналів в Україні" ¹ опис можна подати в такому вигляді (п. 4.9 вказаного стандарту):

¹ Вісн. НАН України. 2012. № 6. С. 62-67.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ВІДДАЛЕНОГО ДОСТУПУ

Опис ресурсу загалом

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2014).

Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)

Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. *Essays of an information scientist*. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).

Опис частини електронного ресурсу у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)

за умови, що в тексті наведено бібліографічні відомості, які дозволяють документ ідентифікувати (його назву і прізвища авторів, рік випуску) (п. 5.3.6):

* URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).

ДОДАТОК Д
Зразок оформлення відгуку (рекомендований)

ВІДГУК

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу Сергієнко Юлії Сергіївни з теми:
«Ефективність реакції фентона в присутності речовин природного походження»

Оцінка якості виконання кожного розділу та кваліфікаційної
(бакалаврської) роботи в цілому

Оцінка праці здобувача та результатів кваліфікаційної (бакалаврської)
роботи

Висновок про наявність плагіату

Висновок щодо можливості допуску кваліфікаційної (бакалаврської)
роботи до захисту

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота Сергієнко Юлії Сергіївни
«Ефективність реакції фентона в присутності речовин природного походження»
відповідає/ не відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних
(бакалаврських) робіт, і може бути рекомендована/ не рекомендована до захисту.

Керівник:

Ініціали, ПРІЗВИЩЕ

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу здобувача вищої освіти
Сергієнко Юлії Сергіївни з теми:

«Ефективність реакції фентона в присутності речовин природного походження»

Рецензія має містити:

- висновки щодо актуальності теми і практичної значущості виконаної кваліфікаційної роботи;
- відповідність змісту роботи її завданням, ступінь досягнення поставленої мети;
- висновки щодо використання в роботі необхідних методів дослідження, оцінку якості і повноти обговорення отриманих результатів;
- обґрунтованість висновків, зроблених у роботі;
- оцінку загальних вражень від кваліфікаційної роботи (оформлення, стиль, грамотність викладення тощо);
- недоліки в роботі, зауваження на розсуд рецензента;
- висновок рецензента про відповідність якості виконаної кваліфікаційної роботи кваліфікаційним вимогам та оцінку роботи за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Обов'язково наприкінці рецензії повинне бути таке:

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота Сергієнко Ю.С. «Ефективність реакції фентона в присутності речовин природного походження» відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт та може бути рекомендована до захисту. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота заслуговує оцінки «_____», а її автор – присудження ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Рецензент:

Посада, науковий ступінь,
вчене звання

(підпис)

І. П. СИДОРЕНКО

Підпис рецензента завіряється відповідно до чинного законодавства

ДОДАТОК Ж

Декларація щодо унікальності текстів роботи
та невикористання матеріалів інших авторів без посилань

Прізвище, ім'я, по батькові

Факультет

Шифр і назва спеціальності

Освітня програма

ДЕКЛАРАЦІЯ

Усвідомлюючи свою відповідальність за надання неправдивої інформації, стверджую, що подана кваліфікаційна (бакалаврська) робота на тему:

« _____ »

є написаною мною особисто.

Одночасно заявляю, що ця робота:

- не передавалась іншим особам і подається до захисту вперше;
- не порушує авторських та суміжних прав, закріплених статтями 21-25 Закону України «Про авторське право та суміжні права»;
- не отримувались іншими особами, а також дані та інформація не отримувались у недозволений спосіб.

Я усвідомлюю, що у разі порушення цього порядку моя кваліфікаційна (бакалаврська) робота буде відхилена без права її захисту, або під час захисту за неї буде поставлена оцінка «незадовільно».

дата

підпис здобувача